

بررسی مشکلات زیرساختی حوزه بهداشت تحت پوشش دانشگاه‌های علوم پزشکی شهر تهران

مسلسل: ۱۸۹۷۵

کد موضوعی: ۲۱۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی مشکلات زیرساختی حوزه بهداشت تحت پوشش دانشگاه‌های علوم پزشکی
شهر تهران

نام دفتر: مطالعات اجتماعی

مدیر مطالعه: محمد بختیاری علی آباد

تهیه و تدوین: جواد سجادی خسرقی، محمد بختیاری علی آباد

همکاران خارج از مرکز (به ترتیب حروف الفبا): علیرضا اولیایی منش، شهریار جانبازی، محمدرضا

سهرابی، سیدمحمد طباطبایی

ناظر علمی: مهدی مختاری پیام

ناظر علمی خارج از مرکز: جمشید مهرابی

ویراستار ادبی: شیوا امین اسکندری

واژه‌های کلیدی:

۱. بهداشت

۲. تهران

۳. دانشگاه

۴. علوم پزشکی

۵. زیرساخت

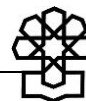
تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۳/۱۰

فهرست مطالب

۱	چکیده
۱	خلاصه مدیریتی
۲	مقدمه
۳	تصویر کلی از جمعیت تهران و وضعیت سلامت آن
۶	امکانات حوزه بهداشت تهران (بررسی وضعیت دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، ایران و شهید بهشتی)
۱۲	خلاصه وضعیت تهران: امکانات بهداشتی دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، ایران و شهید بهشتی
۱۶	آسیب‌های اجتماعی مؤثر بر سلامت در کلانشهر تهران
۱۶	جمع‌بندی
۱۷	منابع و مآخذ
۱۸	پیوست ۱
۱۹	پیوست ۲
۲۰	پیوست ۳

فهرست جداول و اشکال

۳	جدول ۱. اطلاعات جمعیت تحت پوشش دانشگاه‌های علوم پزشکی شهر تهران
۵	جدول ۲. وضعیت برخی شاخص‌های سلامت در شهر تهران در مقایسه با میانگین کشوری
۶	جدول ۳. وضعیت مراکز خدمات جامع سلامت در حوزه تحت پوشش معاونت بهداشت دانشگاه تهران
۷	جدول ۴. وضعیت پایگاه‌های سلامت در حوزه تحت پوشش معاونت بهداشت دانشگاه تهران
۷	جدول ۵. نیروی انسانی شاغل در بخش بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران
۸	جدول ۶. اعتبارات مالی حوزه بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی تهران
۸	جدول ۷. وضعیت مراکز خدمات جامع سلامت در حوزه تحت پوشش معاونت بهداشت دانشگاه ایران
۹	جدول ۸. وضعیت پایگاه‌های سلامت در حوزه تحت پوشش معاونت بهداشت دانشگاه ایران
۹	جدول ۹. نیروی انسانی شاغل در بخش بهداشت دانشگاه علوم پزشکی ایران
۱۰	جدول ۱۰. اعتبارات مالی حوزه بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی ایران
۱۰	جدول ۱۱. وضعیت مراکز خدمات جامع سلامت در حوزه تحت پوشش معاونت بهداشت دانشگاه شهید بهشتی
۱۱	جدول ۱۲. وضعیت پایگاه‌های سلامت در حوزه تحت پوشش معاونت بهداشت دانشگاه شهید بهشتی
۱۲	جدول ۱۳. نیروی انسانی شاغل در بخش بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
۱۲	جدول ۱۴. اعتبارات مالی حوزه بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
۱۳	جدول ۱۵. وضعیت کلی واحدهای ارائه‌دهنده خدمات بهداشتی اولیه در سطح شهر تهران
۱۳	جدول ۱۶. اعتبار مورد نیاز برای خرید ساختمان جهت استقرار و ساماندهی مراکز فاقد ملک و غیرفعال
۱۴	جدول ۱۷. وضعیت کلی نیروی انسانی شاغل در حوزه بهداشتی شهر تهران
۱۵	جدول ۱۸. وضعیت کلی اعتبارات مالی حوزه بهداشت شهر تهران
۱۶	جدول ۱۹. آسیب‌های اجتماعی و مشکلات زیست‌محیطی تهران
۴	شکل ۱. تقسیم‌بندی جغرافیایی مناطق تحت پوشش خدمات بهداشتی دانشگاه‌های علوم پزشکی کلانشهر تهران

بررسی مشکلات زیرساختی حوزه بهداشت تحت پوشش دانشگاه‌های علوم پزشکی شهر تهران

چکیده

ارائه مراقبت‌های بهداشتی در ایران با چالش‌هایی مواجه است که بخشی از آنها، به زیرساخت ارائه خدمات مربوط است. در این گزارش مشکلات زیرساختی ارائه مراقبت‌های بهداشتی در مراکز تحت پوشش دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران به‌عنوان پرجمعیت‌ترین کلانشهر کشور از سه بعد فضای فیزیکی، نیروی انسانی و تأمین مالی مورد بررسی قرار گرفته است. مجموع مراکز خدمات جامع سلامت مورد نیاز سه دانشگاه علوم پزشکی مستقر در شهر تهران ۱۶۵ مرکز (۱۲۹ مرکز موجود و ۳۶ مرکز غیرفعال) و مجموع پایگاه‌های سلامت مورد نیاز ۴۴۴ پایگاه (۲۲۷ پایگاه فعال) است. به تعداد ۷۴ مرکز خدمات جامع سلامت و ۴۴۱ پایگاه کمبود در این شهر وجود دارد. در حوزه نیروی انسانی، تنها حدود ۳۰ درصد از پست‌های مصوب توسط پرسنل رسمی و پیمانی حوزه بهداشت این دانشگاه‌ها اشغال شده است. در حوزه اعتبارات مالی نیز براساس اطلاعات سال ۱۴۰۱، دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، ایران و شهید بهشتی در سال ۱۴۰۱ در مجموع با ۵۴۱ میلیارد تومان کسری بودجه مواجه بودند.

خلاصه مدیریتی

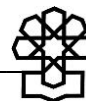
مراقبت‌های بهداشتی، **اولین سطح تماس** فرد، خانواده و جامعه با نظام سلامت کشورهاست. جمهوری اسلامی ایران طی دهه‌های گذشته در حوزه بهداشت دستاوردهای خوبی در زمینه افزایش امید به زندگی، کاهش مرگ‌ومیر مادران، مرگ‌ومیر کودکان و نوزادان، دسترسی به خدمات به‌ویژه از طریق **تقویت خدمات بهداشتی** داشته است. با این حال نظام بهداشتی در ایران با چالش‌هایی مواجه است که بخشی از آنها، **زیرساختی** است. در این گزارش، مشکلات زیرساختی ارائه خدمات بهداشتی در شهر تهران (با تمرکز بر سه دانشگاه علوم پزشکی تهران، ایران و شهید بهشتی) از سه بعد فضای فیزیکی، نیروی انسانی و اعتبارات مالی بررسی شده است. شهر تهران به‌عنوان پایتخت و کلانشهری که **بیشترین جمعیت** کشور را در خود جای داده است، با مشکلاتی همچون آلودگی هوا، بافت‌های فرسوده و ... نیز مواجه است که بر سلامت تأثیرگذار بوده و از این حیث تقویت حوزه سلامت از جمله حوزه بهداشت را ضروری می‌کند.

به‌طور کلی در شهر تهران ۱۶۵ مرکز خدمات جامع سلامت مورد نیاز وجود دارد که از این تعداد، ۱۲۹ مرکز (۹۱ مرکز فعال با ساختمان ملکی و ۳۸ مرکز فعال با ساختمان غیرملکی) در حال حاضر موجود بوده و ۳۶ مرکز نیز غیرفعال است. همچنین تعداد ۴۴۴ پایگاه سلامت در شهر تهران مورد نیاز است که از این تعداد، ۲۲۷ پایگاه (سه پایگاه فعال با ساختمان ملکی و ۲۲۴ پایگاه فعال با ساختمان غیرملکی) فعال هستند. شهر تهران در مجموع با کمبود ۷۴ مرکز خدمات

جامع سلامت و ۴۴۱ پایگاه مواجهه است. دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، ایران و شهید بهشتی هر کدام به ترتیب ۲۳، ۱۶ و ۸۴ فضای بلااستفاده در اختیار سازمان‌ها و نهادهای دیگر را قابل استفاده برای استقرار تسهیلات بهداشتی در مناطق تحت پوشش خود شناسایی کرده‌اند. در حوزه نیروی انسانی، به‌طور متوسط ۷۰٪ از پست‌های مصوب تشکیلات نیروی انسانی حوزه بهداشت سه دانشگاه علوم پزشکی مستقر در کلانشهر تهران بلا تصدی بوده و فقط ۳۰٪ از پست‌های مصوب از سوی پرسنل رسمی و پیمانی اشغال است. در حوزه اعتبارات مالی، دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، ایران و شهید بهشتی در سال ۱۴۰۱ مجموعاً با بالغ بر ۵۴۱ میلیارد تومان کسری بودجه مواجه بوده‌اند.

مقدمه

مراقبت‌های بهداشتی بخش اساسی نظام سلامت و توسعه اقتصادی-اجتماعی یک کشور بوده و نقش بسیار مهم در حفظ و ارتقای سلامت دارد. این مراقبت‌ها، اولین سطح تماس فرد، خانواده و جامعه با نظام سلامت کشور بوده و خدمات را تا حد ممکن به جایی می‌برد که مردم در آن کار و زندگی می‌کنند. این خدمات به‌عنوان مراقبت‌های مقرون‌به‌صرفه در نظر گرفته می‌شوند؛ چراکه با هزینه پایین به پیشگیری از بروز بیماری یا تشخیص زودهنگام آنها کمک می‌کنند. مراقبت‌های بهداشتی همچنین استفاده بیماران از خدمات اورژانسی پرهزینه را کاهش داده و با پیشگیری و مدیریت بیماری، به بیماران کمک می‌کند تا شرایط خود (مانند آسم، دیابت و بیماری‌های قلبی عروقی) را کنترل کنند تا از بستری شدن در بیمارستان جلوگیری به‌عمل آید. در اسناد بالادستی از جمله اصول مختلف قانون اساسی نیز بر تأمین بهداشت برای افراد جامعه تأکید شده است. برای مثال در بند «۱» اصل (۴۳) قانون اساسی، از تأمین بهداشت به‌عنوان یک نیاز اساسی یاد شده است. همچنین در بند «۱۲» اصل سوم قانون اساسی نیز رفع محرومیت در زمینه بهداشت جزو وظایف دولت مطرح شده است. طبق تعریف سازمان بهداشت جهانی نیز مراقبت‌های بهداشتی اولیه^۱ مراقبت‌های اصلی در زمینه بهداشت هستند که باید برای همه افراد و خانواده‌های جامعه در دسترس باشند. گزارش حاضر بر آن است تا تصویری از وضعیت موجود امکانات و منابع مربوط به بهداشت در کلانشهر تهران و اهم مشکلات مربوطه به‌عنوان پرجمعیت‌ترین شهر (و استان) کشور و ارائه کند.

تصویر کلی از جمعیت تهران و وضعیت سلامت آن

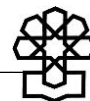
براساس آخرین برآوردهای مربوط به سال ۱۴۰۰، جمعیت استان تهران بالغ بر ۱۴ میلیون و ۶۳۹ هزار و ۳۳۱ نفر است. ارائه مراقبت‌های بهداشتی (و درمانی) به این جمعیت عمدتاً از سوی سه دانشگاه علوم پزشکی تهران، ایران و شهید بهشتی انجام می‌پذیرد. جزئیات جمعیت تحت پوشش این سه دانشگاه در جدول ۱ آورده شده است. از این جمعیت، ۱۳ میلیون و ۷۸۱ هزار ۴۲۴ نفر شهری؛ ۸۵۷ هزار و ۹۰۶ نفر روستایی و ۱ میلیون و ۱۳۸ هزار و ۵۰۷ نفر (۲۶ درصد جمعیت) حاشیه‌نشین هستند. همچنین ۱۲ میلیون و ۴۰۶ هزار و ۴۴۰ نفر از این جمعیت، ایرانی و ۲ میلیون و ۲۰۵ هزار و ۲۸۰ نفر اتباع غیرایرانی هستند [۱] (جدول ۱).

جدول ۱. اطلاعات جمعیت تحت پوشش دانشگاه‌های علوم پزشکی شهر تهران

کل	روستایی	شهری	
۳,۱۳۲,۷۲۰	۲۷۶,۱۳۶	۲,۸۵۶,۵۸۴	علوم پزشکی تهران
	غیرایرانی	ایرانی	
	۴۸۷,۴۹۹	۲,۶۴۵,۲۲۱	
	حاشیه‌نشین		
	۴۰۹,۹۰۵ (۱۳٪ جمعیت)		
۵,۵۵۹,۷۷۰	روستایی	شهری	علوم پزشکی ایران
	۲۹۰,۰۴۶	۵,۲۶۹,۷۲۴	
	غیرایرانی	ایرانی	
	۸۴۵,۰۸۵	۴,۶۸۷,۰۷۴	
	حاشیه‌نشین		
۳۸۹,۵۳۲ (۷٪ جمعیت)			
۵,۹۴۶,۸۴۱	روستایی	شهری	علوم پزشکی شهید بهشتی
	۲۹۱,۷۲۴	۵,۶۵۵,۱۱۶	
	غیرایرانی	ایرانی	
	۸۷۲,۶۹۶	۵,۰۷۴,۱۴۵	
	حاشیه‌نشین		
۳۳۹,۰۷۰ (۶٪ جمعیت)			

شکل ۱. تقسیم‌بندی جغرافیایی مناطق تحت پوشش خدمات بهداشتی دانشگاه‌های علوم پزشکی کلانشهر تهران

براساس نتایج مطالعه استپس که در سال ۱۴۰۰ منتشر شده است، از بین عوامل اصلی زمینه‌ساز بیماری‌های غیرواگیر (مانند پرفشاری خون، قند خون بالا، اضافه وزن، فعالیت بدنی پایین و ...)، وضعیت برخی از شاخص‌های مربوط به سلامت در شهر تهران نامناسب‌تر از متوسط کشور است. برای مثال شیوع چاقی و اضافه وزن در شهر تهران ۶۷ درصد است؛ در حالی که شیوع آن در سطح کشور ۶۳ درصد می‌باشد. شیوع دیابت براساس قند خون ناشتا در تهران ۱۶ درصد (شاخص کشوری ۱۴ درصد) و میزان فعالیت بدنی پایین ۵۶ درصد (شاخص کشوری ۵۱ درصد) است. همچنین میزان خطرسنجی بیماری قلبی عروقی در شهر تهران در سال ۱۴۰۰ صرفاً ۵ درصد (شاخص کشوری برابر ۱۸ درصد) است؛ به عبارتی فقط ۵ درصد مردم تهران از لحاظ احتمال ابتلا بیماری‌های قلبی عروقی مورد ارزیابی قرار می‌گیرند و این رقم، مردم تهران را در دسته افراد با خطر بالا قرار می‌دهد. این در حالی است که حد انتظار کشوری^۱ برای این شاخص ۲۵ درصد است [۲] (جدول ۲).

جدول ۲. وضعیت برخی شاخص‌های سلامت در شهر تهران در مقایسه با میانگین کشوری

عنوان شاخص	شاخص استان تهران ۱۴۰۰	شاخص کشوری ۱۴۰۰
شیوع فشارخون بالا (Steps)	٪۲۷	٪۳۲
شیوع دیابت براساس قند خون ناشتا (Steps)	٪۱۶	٪۱۴
شیوع اضافه وزن و چاقی (Steps)	٪۶۷	٪۶۳
میزان فعالیت بدنی پایین (Steps)	٪۵۶	٪۵۱
میزان خطرسنجی بیماری قلبی عروقی ^۲	٪۵	٪۱۸ حد انتظار کشوری ٪۲۵

۱. حد انتظار کشوری: میزانی که انتظار می‌رود در سطح کشور اتفاق بیفتد.

۲. در این برنامه کلیه افراد بالای ۳۰ سال مراجعه‌کننده به واحدهای خدمات جامع سلامت از حیث مشخصات فردی، سابقه ابتلا به چهار بیماری قلبی عروقی، سرطان‌ها، بیماری‌های مزمن تنفسی و دیابت در فرد و بستگان درجه یک، فشار خون، دور کمر، قند خون و کلسترول بررسی شده و براساس نتایج تن‌سنجی و آزمایشات، میزان خطر بروز سکنه‌های قلبی و مغزی کشنده یا غیرکشنده، با استفاده از چارت ارزیابی میزان خطر قلبی عروقی محاسبه می‌شود. بعد از ارزیابی، افراد در چهار گروه کم‌خطر، دارای خطر متوسط، دارای خطر زیاد و دارای خطر خیلی زیاد از نظر میزان خطر ۱۰ ساله ابتلا به سکنه‌های قلبی و مغزی طبقه‌بندی شده و براساس آن خدمات، آموزش‌ها و مشاوره‌های لازم به آنان ارائه می‌شود.

امکانات حوزه بهداشت تهران (بررسی وضعیت دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، ایران و شهید بهشتی)

در این بخش، وضعیت امکانات ارائه خدمات بهداشتی در شهر تهران از سه بعد فضای فیزیکی، نیروی انسانی و اعتبارات مالی به تفکیک هر دانشگاه علوم پزشکی بررسی شده است.

الف) دانشگاه علوم پزشکی تهران [۳]

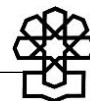
- مراکز خدمات جامع سلامت و پایگاه‌های سلامت

دانشگاه علوم پزشکی تهران در مجموع ۲ میلیون و ۱۸۴ هزار و ۱۵۶ نفر را در ۶ منطقه و بخشی از منطقه ۱۵ تحت پوشش ارائه خدمات بهداشتی قرار داده است. این دانشگاه در مناطق تحت پوشش خود، ۴۸ مرکز خدمات جامع سلامت^۱ نیاز دارد (منظور تعداد کل مراکز مورد نیاز براساس طرح گسترش شبکه بهداشتی است) که از این تعداد، ۲۸ مرکز فعال با ساختمان ملکی و ۱۹ مرکز فعال با ساختمان غیرملکی (استیجاری) است و چهار مرکز نیز غیرفعال هستند (که تعداد آن از کسر تعداد واحدهای ارائه‌دهنده خدمت موجود از تعداد مراکز مورد نیاز براساس طرح گسترش شبکه محاسبه می‌شود). کسری مرکز خدمات جامع سلامت این دانشگاه (که مجموع واحدهای غیرفعال و فعال غیرملکی است) در مجموع ۲۰ واحد است. در بین مناطق تحت پوشش این دانشگاه، بیشترین تعداد مراکز مورد نیاز (۱۰ مرکز)، بیشترین تعداد مراکز غیرفعال (۳ مرکز) و بیشترین کسری مراکز (۷ مرکز) مربوط به منطقه ۱۶ است (جدول ۳).

جدول ۳. وضعیت مراکز خدمات جامع سلامت در حوزه تحت پوشش معاونت بهداشت دانشگاه تهران

منطقه شهرداری	جمعیت	تعداد مراکز سلامت موردنیاز	تعداد واحد ارائه‌دهنده خدمت موجود		تعداد کل کسری واحدهای ارائه‌دهنده خدمت
			فعال با ساختمان ملکی	فعال با ساختمان غیرملکی	
۱۰	۳۴۹،۱۱۶	۵	۳	۱	۲
۱۱	۳۲۸،۶۵۲	۵	۳	۲	۲
۱۶	۲۸۶،۴۵۹	۱۰	۳	۴	۷
بخشی از منطقه ۱۵	۲۱۴،۹۱۲	۶	۴	۲	۲
۱۷	۲۹۱،۶۰۸	۵	۳	۲	۲
۱۹	۲۷۵،۵۸۳	۸	۶	۲	۲
۲۰	۳۸۹،۸۲۶	۹	۶	۳	۳
مجموع	۲،۱۸۴،۱۵۶	۴۸	۲۸	۱۶	۲۰

۱. مرکز خدمات جامع سلامت، مرکزی است که در مناطق شهری و روستایی راه‌اندازی می‌شود. خدمات قابل ارائه در این مکان شامل خدمات پزشکی عمومی، پرستار مشاوره سلامت روان، مشاوره تغذیه و رژیم درمانی، دندانپزشکی، خدمات آزمایشگاهی، رادیولوژی، بهداشت محیط و حرفه‌ای و نظارت بر مراقبت‌های بهداشتی ارائه شده در واحدهای تابعه شامل پایگاه سلامت و خانه بهداشت فعال است. نیروهای شاغل در این مراکز شامل پزشک، پرستار، دندانپزشک، کارشناس سلامت روان، کارشناس تغذیه، کارشناس بهداشت محیط و حرفه‌ای و برحسب نیاز کارشناس علوم آزمایشگاهی و رادیولوژی است. متوسط جمعیت تحت پوشش مرکز خدمات جامع سلامت شهری ۲۵ هزار نفر و مرکز خدمات جامع سلامت روستایی ۴ هزار نفر است.

مجموع تعداد پایگاه‌های سلامت^۱ مورد نیاز دانشگاه علوم پزشکی تهران نیز ۹۹ پایگاه است که از این تعداد ۷۸ واحد، فعال غیرملکی و ۲۱ واحد، غیرفعال است. این دانشگاه پایگاه سلامت فعال با ساختمان ملکی ندارد؛ به عبارتی همه پایگاه‌های ارائه‌دهنده خدمت این دانشگاه، غیرملکی و استیجاری هستند. مناطق ۱۰، ۱۶ و ۲۰ به ترتیب با تعداد ۱۸، ۱۶ و ۱۶، بیشترین نیاز (و کسری) پایگاه سلامت را به خود اختصاص داده‌اند (جدول ۴).

جدول ۴. وضعیت پایگاه‌های سلامت در حوزه تحت پوشش معاونت بهداشت دانشگاه تهران

تعداد کل کسری واحدهای ارائه‌دهنده خدمت	تعداد واحدهای غیرفعال	تعداد واحد ارائه‌دهنده خدمت موجود		تعداد پایگاه سلامت مورد نیاز	جمعیت	منطقه شهرداری
		فعال با ساختمان غیرملکی	فعال با ساختمان ملکی			
۱۸	۶	۱۲	۰	۱۸	۳۴۹,۱۱۶	۱۰
۱۲	۴	۸	۰	۱۲	۳۲۸,۶۵۲	۱۱
۱۶	۴	۱۲	۰	۱۶	۲۸۶,۴۵۹	۱۶
۱۱	۱	۱۰	۰	۱۱	۲۱۴,۹۱۲	بخشی از منطقه ۱۵
۱۲	۲	۱۰	۰	۱۲	۲۹۱,۶۰۸	۱۷
۱۴	۳	۱۱	۰	۱۴	۲۷۵,۵۸۳	۱۹
۱۶	۱	۱۵	۰	۱۶	۳۸۹,۸۲۶	۲۰
۹۹	۲۱	۷۸	۰	۹۹	۲,۱۸۴,۱۵۶	مجموع

- وضعیت نیروی انسانی

اطلاعات مربوط به نیروی انسانی شاغل در بخش بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران در جدول ۵ آمده است. از مجموع ۲۲۳۳ پست تشکیلاتی مصوب حوزه بهداشت این دانشگاه، ۸۴۱ پست (۳۸ درصد) تصدی شده و ۱۳۹۲ پست (۶۲ درصد) بلا تصدی است.

جدول ۵. نیروی انسانی شاغل در بخش بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران^۲

شرح	دانشگاه علوم پزشکی تهران
تعداد کل پست‌های تشکیلاتی مصوب	۲۲۳۳
تعداد و درصد پست تصدی شده	۸۴۱
	٪۳۸
تعداد و درصد پست بلا تصدی	۱۳۹۲
	٪۶۲

۱. پایگاه سلامت، واحدی در زیر مجموعه مرکز خدمات جامع سلامت شهری و در برخی موارد روستایی است. خدمات قابل ارائه در این مکان صرفاً مراقبت‌های بهداشتی بوده و توسط مراقبت سلامت ارائه می‌شود. این پایگاه‌ها جمعیتی حداکثر معادل ۱۲ هزار و ۵۰۰ نفر را تحت پوشش دارند و چنانچه درون فضای مرکز خدمات جامع سلامت مستقر باشد به‌عنوان پایگاه سلامت ضمیمه و در غیر این صورت پایگاه غیرضمیمه نامیده می‌شوند.

۲. این جدول آمار تعداد نیروهای شرکتی و شاغل در واحدهای برون‌سپاری را شامل نمی‌شود.

- منابع مالی

جدول ۶ وضعیت اعتبارات مالی حوزه بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی تهران را در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ نشان می‌دهد. همان‌طور که ملاحظه می‌شود، این دانشگاه در سال‌های اخیر همواره با کسری منابع مالی برای حوزه بهداشت مواجه بوده است. میزان کسری اعتبارات این دانشگاه در سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ به ترتیب ۲۱۷۰ و ۲۹۱۰ میلیارد ریال برآورد شده است.

جدول ۶. اعتبارات مالی حوزه بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی تهران (ارقام به میلیارد ریال)

سال	مورد نیاز	ابلاغ قانون	کسری
۱۳۹۷	۱۴۹۷	۹۶۴	۵۳۲
۱۳۹۸	۱۶۹۶	۶۲۵	۱۰۷۰
۱۳۹۹	۲۳۰۴	۷۳۷	۱۵۶۶
۱۴۰۰	۳۸۰۳	۱۶۲۹	۲۱۷۴
۱۴۰۱	۴۹۰۹	۱۹۹۹	۲۹۱۰

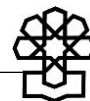
ب) دانشگاه علوم پزشکی ایران [۴]

- مراکز خدمات جامع سلامت و پایگاه‌های سلامت

دانشگاه علوم پزشکی ایران در مجموع ۲ میلیون و ۹۶۸ هزار و ۵۴۱ نفر را در ۷ منطقه تحت پوشش ارائه خدمات بهداشتی قرار می‌دهد. این دانشگاه در مناطق تحت پوشش خود، ۵۹ مرکز سلامت مورد نیاز دارد که از این تعداد، ۱۸ مرکز فعال با ساختمان ملکی و ۱۵ مرکز فعال با ساختمان غیرملکی و استیجاری است. ۲۶ مرکز نیز غیرفعال هستند. کسری مراکز خدمات جامع سلامت این دانشگاه، در مجموع ۴۱ مرکز است. بیشترین تعداد مرکز مورد نیاز (۱۸ مرکز) و بیشترین تعداد مراکز غیرفعال (۱۱ مرکز) در منطقه ۵ قرار دارند. بیشترین کسری مراکز جامع خدمات سلامت مربوط به مناطق ۵، ۲ و ۱۸ به ترتیب با تعداد ۱۴، ۱۳ و ۶ مرکز است (جدول ۷).

جدول ۷. وضعیت مراکز خدمات جامع سلامت در حوزه تحت پوشش معاونت بهداشت دانشگاه ایران

منطقه شهرداری	جمعیت	تعداد مرکز سلامت مورد نیاز	تعداد واحد ارائه‌دهنده خدمت موجود		تعداد کل کسری واحدهای ارائه‌دهنده خدمت
			فعال با ساختمان ملکی	فعال با ساختمان غیرملکی	
۲	۷۴۵،۱۴۴	۱۵	۲	۳	۱۳
۵	۹۱۲،۰۰۵	۱۸	۴	۳	۱۴
۶	۲۶۷،۱۰۰	۵	۲	۱	۳
۹	۱۸۸،۲۰۸	۴	۳	۰	۱
۱۸	۴۵۹،۰۴۵	۹	۳	۵	۶
۲۱	۲۰۴،۲۴۵	۴	۳	۰	۱
۲۲	۱۹۲،۷۹۴	۴	۱	۳	۳
مجموع	۲،۹۶۸،۵۴۱	۵۹	۱۸	۱۵	۴۱

مجموع تعداد پایگاه‌های سلامت مورد نیاز دانشگاه علوم پزشکی ایران ۱۷۹ پایگاه است که از این تعداد ۲ واحد فعال با ساختمان ملکی، ۵۷ واحد فعال با ساختمان غیرملکی و ۱۲۰ واحد غیرفعال است. تعداد کل کسری پایگاه سلامت در این دانشگاه به ۱۷۷ پایگاه می‌رسد. مناطق ۵، ۲ و ۱۸ به ترتیب با تعداد ۵۵، ۴۵ و ۲۷ بیشترین نیاز و کسری پایگاه سلامت را به خود اختصاص داده‌اند (جدول ۸).

جدول ۸. وضعیت پایگاه‌های سلامت در حوزه تحت پوشش معاونت بهداشت دانشگاه ایران

تعداد کل کسری واحدهای ارائه‌دهنده خدمت	تعداد واحدهای غیرفعال	تعداد واحد ارائه‌دهنده خدمت موجود		تعداد پایگاه سلامت مورد نیاز	جمعیت	منطقه شهرداری
		فعال با ساختمان غیرملکی	فعال با ساختمان ملکی			
۴۵	۳۴	۱۱	۰	۴۵	۷۴۵،۱۴۴	۲
۵۵	۴۱	۱۴	۰	۵۴	۹۱۲،۰۰۵	۵
۱۶	۱۴	۲	۰	۱۶	۲۶۷،۱۰۰	۶
۱۰	۵	۵	۱	۱۱	۱۸۸،۲۰۸	۹
۲۷	۱۴	۱۳	۱	۲۸	۴۵۹،۰۴۵	۱۸
۱۲	۵	۷	۰	۱۲	۲۰۴،۲۴۵	۲۱
۱۲	۷	۵	۰	۱۲	۱۹۲،۷۹۴	۲۲
۱۷۷	۱۲۰	۵۷	۲	۱۷۹	۲،۹۶۸،۵۴۱	مجموع

- وضعیت نیروی انسانی

از مجموع ۴۷۶۵ پست تشکیلاتی مصوب بخش بهداشت این دانشگاه، ۷۵۶ پست (۳۵ درصد) تصدی شده و ۱۳۹۹ پست (۶۵ درصد) بلا تصدی است.

جدول ۹. نیروی انسانی شاغل در بخش بهداشت دانشگاه علوم پزشکی ایران^۱

دانشگاه علوم پزشکی ایران	شرح
۲۱۵۵	تعداد کل پست‌های تشکیلاتی مصوب
۷۵۶	تعداد و درصد پست تصدی شده
٪۳۵	
۱۳۹۹	تعداد و درصد پست بلا تصدی
٪۶۵	

۱. این جدول آمار تعداد نیروهای شرکتی و شاغل در واحدهای برون‌سپاری را شامل نمی‌شود.

- منابع مالی

دانشگاه علوم پزشکی ایران نیز در سال‌های اخیر با کسری اعتبارات در حوزه بهداشت مواجه بوده است. میزان کسری اعتبارات این دانشگاه در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ به ترتیب برابر ۶۱۷ و ۱۳۳۱ میلیارد ریال برآورد شده است.

جدول ۱۰. اعتبارات مالی حوزه بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی ایران (ارقام به میلیارد ریال)

سال	مورد نیاز	ابلاغ قانون	کسری
۱۳۹۷	۲۱۱۶	۱۶۹۲	۳۵۲
۱۳۹۸	۲۰۶۵	۱۶۶۶	۳۴۴
۱۳۹۹	۲۰۴۶۹	۱۹۹۶	۱۸,۴۱۱
۱۴۰۰	۳۷۰۴	۳۰۶۷	۶۱۷
۱۴۰۱	۵۵۷۶	۳۰۵۶	۱,۳۳۱

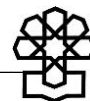
ج) دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی [۵]

- تعداد مراکز خدمات جامع سلامت و پایگاه‌های سلامت

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در مجموع ۴ میلیون و ۶۳۳ هزار و ۵۱۹ نفر را در ۸ منطقه و بخشی از منطقه ۱۵ تحت پوشش ارائه خدمات بهداشتی قرار داده است. این دانشگاه در مناطق تحت پوشش خود، ۵۹ مرکز سلامت مورد نیاز دارد که از این تعداد، ۱۸ مرکز فعال با ساختمان ملکی و ۱۵ مرکز فعال با ساختمان غیرملکی (استیجاری) هستند. ۲۶ مرکز نیز غیرفعال است. این دانشگاه ۴۱ واحد ارائه‌دهنده خدمت کسری دارد که مجموع مراکز غیرفعال و فعال غیرملکی است. مناطق ۴، ۱ و بخشی از منطقه ۱۵ به ترتیب با ۵، ۲ و ۲ بیشترین نیاز و کسری مرکز خدمات جامع سلامت را دارند (جدول ۱۱).

جدول ۱۱. وضعیت مراکز خدمات جامع سلامت در حوزه تحت پوشش معاونت بهداشت دانشگاه شهید بهشتی

منطقه شهرداری	جمعیت	تعداد مرکز سلامت مورد نیاز	تعداد واحد ارائه‌دهنده خدمت موجود		تعداد کل کسری واحدهای ارائه‌دهنده خدمت
			فعال با ساختمان ملکی	فعال با ساختمان غیرملکی	
۱	۵۴۰,۰۸۱	۸	۶	۲	۲
۳	۳۲۰,۰۰۰	۴	۴	۰	۰
۴	۱,۱۰۰,۰۰۰	۱۲	۷	۱	۵
۷	۳۲۰,۰۰۰	۴	۳	۰	۱
۸	۴۸۰,۰۰۰	۶	۵	۱	۱
۱۲	۴۱۶,۰۲۵	۶	۵	۱	۱
۱۳	۲۹۴,۶۹۳	۵	۴	۱	۱
۱۴	۵۷۲,۰۰۰	۵	۵	۰	۰
بخشی از منطقه ۱۵	۵۹۰,۰۰۰	۸	۶	۱	۲
مجموع	۴,۶۳۳,۵۱۹	۵۸	۴۵	۷	۱۳

همچنین مجموع تعداد پایگاه‌های سلامت مورد نیاز دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی ۱۶۶ پایگاه است که از این تعداد ۱ واحد فعال با ساختمان ملکی، ۸۸ واحد فعال با ساختمان غیرملکی (استیجاری) و ۷۷ واحد غیرفعال است. تعداد کل کسری پایگاه سلامت در این دانشگاه به ۱۶۵ پایگاه می‌رسد. مناطق ۴، بخشی از منطقه ۱۵، ۸ و ۱۲ به ترتیب با ۳۶، ۲۴، ۱۸ و ۱۸ بیشترین کسری را به خود اختصاص داده‌اند (جدول ۱۲).

جدول ۱۲. وضعیت پایگاه‌های سلامت در حوزه تحت پوشش معاونت بهداشت دانشگاه شهید بهشتی

تعداد کل کسری واحدهای ارائه‌دهنده خدمت	تعداد واحدهای غیرفعال	تعداد واحد ارائه‌دهنده خدمت موجود		تعداد پایگاه سلامت مورد نیاز	جمعیت	منطقه شهرداری
		فعال با ساختمان غیرملکی	فعال با ساختمان ملکی			
۱۵	۸	۷	۱	۱۶	۵۴۰,۰۸۱	۱
۱۲	۶	۶	۰	۱۲	۳۲۰,۰۰۰	۳
۳۶	۱۲	۲۴	۰	۳۶	۱,۱۰۰,۰۰۰	۴
۱۲	۵	۷	۰	۱۲	۳۲۰,۰۰۰	۷
۱۸	۸	۱۰	۰	۱۸	۴۸۰,۰۰۰	۸
۱۸	۱۱	۷	۰	۱۸	۴۱۶,۰۲۵	۱۲
۱۵	۱۱	۴	۰	۱۵	۲۹۴,۶۹۳	۱۳
۱۵	۳	۱۲	۰	۱۵	۵۷۲,۰۰۰	۱۴
۲۴	۱۳	۱۱	۰	۲۴	۵۹۰,۰۰۰	بخشی از منطقه ۱۵
۱۶۵	۷۷	۸۸	۱	۱۶۶	۴,۶۳۳,۵۱۹	مجموع

- نیروی انسانی

اطلاعات مربوط به نیروی انسانی شاغل در بخش بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در جدول ۱۳ آمده است. از مجموع ۳۳۸۱ پست سازمانی مصوب بخش بهداشت این دانشگاه، ۷۱۹ پست (۲۱ درصد) تصدی شده و ۲۶۶۲ پست (۷۹ درصد) بلا تصدی است. در واحدهای برون‌سپاری شده این دانشگاه در حوزه بهداشت نیز ۱۰۱۲ نفر مشغول به کار هستند که ۱۸ درصد کل نیروهای شاغل را تشکیل می‌دهند.

جدول ۱۳. نیروی انسانی شاغل در بخش بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی^۱

شرح	دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
تعداد کل پست تشکیلاتی مصوب	۳۳۸۱
تعداد و درصد پست تصدی شده	۷۱۹
	٪۲۱
تعداد و درصد پست بلا تصدی	۲۶۶۲
	٪۷۹

- منابع مالی

جدول ۱۴ تغییرات اعتبارات مالی حوزه بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی را در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ نشان می‌دهد. همان‌طور که ملاحظه می‌شود این دانشگاه در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ به ترتیب ۸۴۵ و ۱۱۷۷ میلیارد ریال کسری مالی در حوزه بهداشت داشته است.

جدول ۱۴. اعتبارات مالی حوزه بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

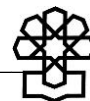
(ارقام به میلیارد ریال)

سال	مورد نیاز	ابلاغ قانون	کسری
۱۳۹۷	۱۷۱۹	۱۰۲۶	۶۹۳
۱۳۹۸	۱۸۰۴	۱۱۹۵	۶۰۹
۱۳۹۹	۲۵۱۹	۱۳۰۲	۱۰۲۱۶
۱۴۰۰	۳۷۴۴	۲۸۹۹	۸۴۵
۱۴۰۱	۵۴۶۹	۳۶۸۹	۱۰۱۷۷

خلاصه وضعیت تهران: امکانات بهداشتی دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، ایران و شهید بهشتی

به‌طور کلی در شهر تهران ۱۶۵ مرکز خدمات جامع سلامت مورد نیاز وجود دارد که ۱۲۹ مرکز (۹۱ مرکز فعال با ساختمان ملکی و ۳۸ مرکز فعال با ساختمان غیرملکی) در حال حاضر موجود بوده و ۳۶ مرکز نیز غیرفعال هستند؛ به تعداد ۷۴ مرکز نیز کسری وجود دارد. همچنین تعداد ۴۴۴ پایگاه سلامت در شهر تهران مورد نیاز است که از این تعداد، ۲۲۷ پایگاه (سه پایگاه فعال با ساختمان ملکی و ۲۲۴ پایگاه فعال با ساختمان غیرملکی) فعال هستند. به تعداد ۴۴۱ پایگاه نیز کسری وجود دارد (جدول ۱۵).

۱. این جدول آمار تعداد نیروهای شرکتی و شاغل در واحدهای برون‌سپاری را شامل نمی‌شود.

جدول ۱۵. وضعیت کلی واحدهای ارائه‌دهنده خدمات بهداشتی اولیه در سطح شهر تهران

نام دانشگاه	جمعیت	نوع واحد	تعداد واحد مورد نیاز	تعداد واحد ارائه‌دهنده خدمت موجود		تعداد واحدهای غیرفعال	تعداد کل کسری واحدهای ارائه‌دهنده خدمت
				فعال با ساختمان ملکی	فعال با ساختمان غیرملکی		
ایران	۲,۹۶۸,۵۴۱	مرکز خدمات جامع سلامت	۵۹	۱۸	۱۵	۲۶	۴۱
		پایگاه سلامت	۱۷۹	۲	۵۷	۱۲۰	۱۷۷
شهید بهشتی	۴,۶۳۳,۵۱۹	مرکز خدمات جامع سلامت	۵۸	۴۵	۷	۶	۱۳
		پایگاه سلامت	۱۶۶	۱	۸۸	۷۷	۱۶۵
تهران	۲,۱۸۴,۱۵۶	مرکز خدمات جامع سلامت	۴۸	۲۸	۱۶	۴	۲۰
		پایگاه سلامت	۹۹	۰	۷۹	۲۰	۹۹
مجموع	۹,۷۸۶,۲۱۶	مرکز خدمات جامع سلامت	۱۶۵	۹۱	۳۸	۳۶	۷۴
		پایگاه سلامت	۴۴۴	۳	۲۲۴	۲۱۷	۴۴۱

دانشگاه‌های علوم پزشکی شهر تهران در مجموع با کمبود ۷۴ مرکز خدمات جامع سلامت و ۴۴۱ پایگاه مواجه هستند. سهم دانشگاه علوم پزشکی تهران از این کسری‌ها ۲۰ مرکز و ۹۹ پایگاه است. دانشگاه علوم پزشکی ایران ۴۱ مرکز و ۱۷۷ پایگاه و دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی نیز ۱۳ مرکز و ۱۶۵ پایگاه کسری دارد. دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، ایران و شهید بهشتی هرکدام به ترتیب ۲۳، ۱۶ و ۸۴ فضای بلااستفاده در اختیار سازمان‌ها و نهادهای دیگر را در مناطق تحت پوشش خود شناسایی و اعلام کرده‌اند که این فضاها قابل استفاده برای استقرار تسهیلات بهداشتی در شهر تهران هستند. جزئیات فضاهای مورد اشاره به پیوست قابل مشاهده است. همچنین طبق اعلام این دانشگاه‌ها، در مجموع به منظور خرید ساختمان برای تأمین فضای مراکز و پایگاه‌های خدمات بهداشتی در شهر تهران ۱۰۱ هزار میلیارد ریال اعتبار لازم است بنابراین استفاده از فضاهای موجود، کمک زیادی محسوب می‌شود (جدول ۱۶).

جدول ۱۶. اعتبار مورد نیاز برای خرید ساختمان جهت استقرار و ساماندهی مراکز فاقد ملک و غیرفعال

(ارقام به میلیارد ریال)

جمع کل	دانشگاه علوم پزشکی تهران	دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی	دانشگاه علوم پزشکی ایران
اعتبار مورد نیاز	۱۸,۰۰۰	۴۱,۰۰۰	۴۲,۰۰۰

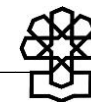
به طور متوسط ۷۰٪ از پست‌های مصوب تشکیلات نیروی انسانی حوزه بهداشت سه دانشگاه علوم پزشکی مستقر در کلانشهر تهران بلاتصدی بوده و فقط ۳۰٪ از پست‌های مصوب اشغال است (جدول ۱۷).

جدول ۱۷. وضعیت کلی نیروی انسانی شاغل در حوزه بهداشتی شهر تهران^۱

شرح	علوم پزشکی ایران	علوم پزشکی شهید بهشتی	علوم پزشکی تهران	مجموع
تعداد کل پست تشکیلاتی مصوب	۲۱۵۵	۳۳۸۱	۲۲۳۳	۷۷۶۹
تعداد و درصد پست‌های تصدی شده	۷۵۶	۷۱۹	۸۴۱	۲۳۱۶
	%۳۵	%۲۱	%۳۸	%۲۹.۸
تعداد و درصد پست‌های بلا تصدی	۱۳۹۹	۲۶۶۲	۱۳۹۲	۵۴۵۳
	%۶۵	%۷۹	%۶۲	%۷۰.۲

بررسی اعتبارات مالی هر سه دانشگاه علوم پزشکی شهر تهران طی سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ نشان می‌دهد که بودجه ابلاغ شده به این دانشگاه‌ها با برآورد اعتبار مورد نیاز آنها متناسب نبوده و دانشگاه‌ها هر ساله با کسری بودجه مواجه بوده‌اند. کسری اعتبارات دانشگاه علوم پزشکی تهران، ایران و شهید بهشتی در سال ۱۴۰۱ به ترتیب ۲۹۱؛ ۱۳۳ و ۱۱۷ میلیارد تومان برآورد شده است (جدول ۱۸) که در مجموع رقمی معادل ۵۴۱ میلیارد تومان را شامل می‌شود.

۱. این جدول آمار تعداد نیروهای شرکتی و شاغل در واحدهای برون‌سپاری را شامل نمی‌شود.

جدول ۱۸. وضعیت کلی اعتبارات مالی حوزه بهداشت شهر تهران

(ارقام به میلیارد ریال)

سال ۱۴۰۱			سال ۱۴۰۰			سال ۱۳۹۹			سال ۱۳۹۸			سال ۱۳۹۷			دانشگاه
کسری	ابلاغ قانون	مورد نیاز	کسری	ابلاغ قانون	مورد نیاز	کسری	ابلاغ قانون	مورد نیاز	کسری	ابلاغ قانون	مورد نیاز	کسری	ابلاغ قانون	مورد نیاز	
-۲,۹۱۰	۱,۹۹۹	۴,۹۰۹	-۲,۱۷۴	۱,۶۲۹	۳,۸۰۳	-۱,۵۶۶	۷۳۶	۲,۳۰۳	-۱,۰۷۰	۶۲۵	۱,۶۹۶	-۵۳۲	۹۶۳	۱,۴۹۶	تهران
-۱,۳۳۱	۳,۰۵۵	۵,۵۷۵	-۶۱۷	۳,۰۶۶	۳,۷۰۴	-۱۸,۴۱۱	۱,۹۹۵	۲۰,۴۶۸	-۳۴۴	۱,۶۶۵	۲,۰۶۴	-۳۵۲	۱,۶۹۲	۲,۱۱۵	ایران
-۱,۱۷۷	۳,۶۸۹	۵,۴۶۸	-۸۴۵	۲,۸۹۸	۳,۷۴۴	-۱,۲۱۶	۱,۳۰۲	۲,۵۱۸	-۶۰۹	۱,۱۹۴	۱,۸۰۴	-۶۹۳	۱,۰۲۵	۱,۷۱۸	شهید بهشتی

آسیب‌های اجتماعی مؤثر بر سلامت در کلانشهر تهران

آسیب‌های اجتماعی و چالش‌های زیست‌محیطی نیز از مهم‌ترین مسائل تهران است که به تبع آن مشکلات سلامت نیز افزایش یافته و از همین رو تقویت امکانات و اقدام‌های بهداشتی را می‌طلبد. مسائلی نظیر اعتیاد، کودکان کار، تکدی‌گری، صنایع آلاینده و ... در سال‌های اخیر مشکلات عدیده‌ای برای تهران به وجود آورده است برخی از این موارد را دانشگاه‌ها اعلام کرده‌اند که به تفکیک در جدول ۱۹ آورده شده است.

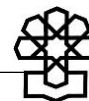
جدول ۱۹. آسیب‌های اجتماعی و مشکلات زیست‌محیطی تهران

دانشگاه	
علوم پزشکی تهران	وجود ندامتگاه بزرگ تهران در منطقه حسن‌آباد و ندامتگاه شهرری؛ وجود اماکن نگهداری متکدیان و معتادان شهر تهران و گرم‌خانه‌هایی جهت نگهداری افراد بی‌خانمان در منطقه آلودگی هوای ناشی از صنایع (مانند کارخانه سیمان)؛ وجود مناطق با آسیب‌پذیری بالا (مناطق ۱۰، ۱۱، ۱۶ و ۱۷) در زمان بحران که با توجه به بافت شهری از مناطق پرخطر محسوب می‌شوند؛ وجود بیش از ۲۰۰ هزار قطعه بافت فرسوده در جنوب تهران؛ سرریز زباله و نخاله‌های ساختمانی از مناطق شمالی تهران به محدوده جنوب؛ تولید روزانه ۸۰ تن زباله تر در میدان مرکزی میوه و تره‌بار.
علوم پزشکی ایران	وجود مناطقی با جمعیت‌های مهاجر و حاشیه‌نشین در حوزه تحت پوشش این دانشگاه که از نظر سطح مالی معمولاً شرایط مناسبی ندارند؛ وجود چالش‌هایی نظیر معتادان متجاهر، زنان خیابانی و کلونی‌های کودکان کار در منطقه تحت پوشش؛ میانگین بالای قیمت املاک و اراضی در منطقه تحت پوشش که این امر گسترش و تکمیل طرح گسترش شبکه‌ها و مراکز بهداشت تحت پوشش را با چالش مواجه می‌کند.
علوم پزشکی شهید بهشتی	حاشیه‌نشینی در مناطق شرقی و جنوب شرقی تهران و وجود مناطق آسیب‌پذیر شهری (محل شهید هندی و ...)؛ مهاجرپذیری بی‌رویه و ناهمگن بودن بافت جمعیتی تحت پوشش؛ وجود اقشار آسیب‌پذیر اجتماعی نظیر معتادان، فقر؛ وجود تعداد زیاد اتباع در شهرستان‌های تحت پوشش؛ بیماری‌های واگیر شایع در منطقه از قبیل سالک، حیوان‌گزیدگی، سل، ایدز و هیپاتیت؛ عادات نادرست سلامت در برخی مناطق مانند استفاده از قلیان و سیگار و همچنین شیوه زندگی سالم و نیز کم‌تحركی؛ معضلات زیست‌محیطی از قبیل دفع فاضلاب بهداشتی، نگهداری دام‌ها در برخی مناطق مسکونی، کارخانه‌های آلاینده محیط زیست، وجود سگ‌های ولگرد و ...

جمع‌بندی

شهر تهران به‌عنوان پایتخت و کلانشهری که بیشترین جمعیت کشور را در خود جای داده است، با مشکلاتی در حوزه زیرساخت‌های بهداشت مواجه است. مواردی نظیر پسماند، آلودگی هوا، بافت‌های فرسوده از جمله مشکلات این شهر محسوب می‌شوند. مردم تهران نسبت به متوسط کشور کم‌تحرك‌تر هستند و دیابت نیز در این شهر شیوع بالاتری نسبت به متوسط کشور دارد. رشد جمعیت تهران طی سال‌های گذشته افزایش زیادی داشته ولی زیرساخت‌های بهداشتی این شهر متناسب با رشد جمعیت گسترش نیافته است.

مجموع مراکز خدمات جامع سلامت مورد نیاز سه دانشگاه علوم پزشکی مستقر در شهر تهران ۱۶۵ مرکز (۱۲۹ مرکز موجود و ۳۶ مرکز غیرفعال) و مجموع پایگاه‌های سلامت مورد نیاز ۴۴۴ پایگاه (۲۲۷ پایگاه فعال) است. به تعداد

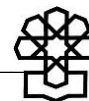
۷۴ مرکز خدمات جامع سلامت و ۴۴۱ پایگاه کمبود در این شهر وجود دارد. در حوزه نیروی انسانی، تنها حدود ۳۰ درصد از پست‌های مصوب ازسوی پرسنل رسمی و پیمانی حوزه بهداشت این دانشگاه‌ها اشغال است. در حوزه اعتبارات مالی نیز براساس اطلاعات سال ۱۴۰۱، دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، ایران و شهید بهشتی در سال ۱۴۰۱ در مجموع بالغ بر ۵۴۱ میلیارد تومان کسری بودجه مواجه بودند.

منابع و مآخذ

۱. گزارش مرکز آمار ایران در زمینه اطلاعات جمعیت شناختی کشور. ۱۴۰۰.
۲. وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، اطلس پیمایش عوامل خطر بیماری‌های غیرواگیر در ایران (سال ۱۳۹۵). ۱۴۰۰.
۳. دانشگاه علوم پزشکی تهران، گزارش معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران به کمیته سلامت مجمع نمایندگان شهر تهران. ۱۴۰۱.
۴. دانشگاه علوم پزشکی ایران، گزارش معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی ایران به کمیته سلامت مجمع نمایندگان شهر تهران. ۱۴۰۱.
۵. دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، گزارش معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی به کمیته سلامت مجمع نمایندگان شهر تهران. ۱۴۰۱.

پیوست ۱

پیوست ۱. املاک و مستغلات بلااستفاده شناسایی شده متعلق به سایر سازمان‌ها و نهادها جهت استقرار واحدهای ارائه‌دهنده خدمات بهداشتی در حوزه تحت پوشش معاونت بهداشت دانشگاه تهران			
منطقه شهرداری	محدوده با پایگاه سلامت	منطقه شهرداری	محدوده با پایگاه سلامت
۱۰	بریانک - سرای محله	۱۷	ابوذر غربی - سرای محله
۱۰	جی - سرای محله جی	۱۷	آذری - سرای محله جی
۱۰	محله سلیمانی - سرای محله	۱۷	امامزاده حسن - سرای محله
۱۱	انقلاب - فلسطین سرای محله	۱۹	شریعتی شمالی - سرای محله
۱۱	خیابان جمالزاده - سرای محله حشمت‌الدوله	۱۹	شریعتی جنوبی - سرای محله
۱۱	خیابان جمهوری - سرای محله	۱۹	خانی‌آباد نو - سرای محله
۱۱	خیابان شیخ‌هادی - سرای محله	۱۹	بستان - اسفندیاری - سرای محله
۱۱	خیابان کمالی - سرای محله	۱۹	خانی‌آباد نو جنوبی - سرای محله
۱۶	جوادیه - سرای محله	۲۰	تقی‌آباد - جاده ورامین - سرای محله
۱۶	نازی‌آباد - سرای محله جی	۲۰	دولت‌آباد - فلکه دوم - سرای محله
۱۶	خزانه - سرای محله	۲۰	دیلمان - سرای محله
		۲۰	علائین - سرای محله

پیوست ۲. املاک و مستغلات بلااستفاده شناسایی شده متعلق به سایر سازمان‌ها و نهادها جهت استقرار واحدهای ارائه‌دهنده خدمات بهداشتی در حوزه تحت پوشش معاونت بهداشت دانشگاه ایران			
عنوان	منطقه	آدرس	
محدوده مرکز بهداشت شمال غرب تهران	فرهنگسرای شهران	۵	شهران جنوبی سرای محله
	سرای شهران شمالی	۵	شهران شمالی
	سمن سرا	۲	شهرآرا
	مجتمع تفریحی-ورزشی شهربانو	۵	شهرزیبا خ عاشوری خ آزادی ۸ متری اسلامی
	مجتمع بهاران	۲	بلوار مرزداران - ایثار - کوچه سهیل
	سرای محله حبیب‌اله	۲	خیابان دکتر حبیب‌اله
	سرای محله امام منتظر	۲	امام منتظر - سرای محله
	مجتمع تفریحی-ورزشی شهربانو	۶	خیابان فتحی شقاقی
محدوده مرکز بهداشت غرب تهران	طبقه اول ساختمان محل استقرار فعلی پایگاه سلامت نوروزآباد	۱۸	خلیج - خ هلال احمر - سرای محله قبلی نوروزآباد
	سرای محله شهرک امام خمینی	۱۸	شهرک امام خمینی - خ مظفری - پارک میخک - سرای محله شهرک امام خمینی
	شادآباد	۱۸	شادآباد - ضلع غربی میدان جانبازان
	شهرک ولیعصر	۱۸	شهرک ولیعصر - خ سپیده جنوبی - زمین تره‌بار قدیم شهرک ولیعصر
	سوله فارابی	۱۸	بلوار الغدیر - بلور شهید بروجردی - میدان جانبازان - سوله فارابی
	وردآورد - محدوده میدان خبرنگار	۲۱	وردآورد - میدان خبرنگار
	سرای محله شهرک ولیعصر	۱۸	شهرک ولیعصر - خ بازرگان جنب میلان ششم - سرای محله شهرک ولیعصر
	سعیدآباد	۱۸	شادآباد - سعیدآباد - جنب مسجد محله سعیدآباد

پیوست ۳

پیوست ۳. املاک و مستغلات بلااستفاده شناسایی شده متعلق به سایر سازمان‌ها و نهادها جهت استقرار واحدهای ارائه‌دهنده خدمات بهداشتی در حوزه تحت پوشش معاونت بهداشت دانشگاه شهید بهشتی		
تعداد	منطقه	عنوان
۱۴	۱	پارک تندرستی - بوستان نگین - پارک آبک - پارک آقابرگی - پارک قیطریه - سرای محله فرمانیه - بوستان نیایش - سرای محله جماران - بوستان آرزو - سرای محله مینی‌سیتی - سرای محله تجریش - سرای محله نفت - سرای محله نیاوران
۶	۳	سرای محله دروس - سرای محله قبا - سرای محله امانیه - پارک ملت - بوستان ارغوان - بوستان شریعتی
۱۸	۴	بوستان الغدیر - بوستان مجیدیه - بوستان صدف - سرای محله قنات کوثر - سرای محله مهران - سرای محله اوقاف - سرای محله خاک سفید - سرای محله کوهسار - سرای محله مجیدآباد - سرای محله پاسداران - سرای محله لویزان - سرای محله مبارک‌آباد - سرای محله تهرانپارس غربی - سرای محله تهرانپارس شرقی - سرای محله جوادیه - سرای محله نارمک - سرای محله شمیران نو - سرای محله کوهک
۱۴	۷	سرای محله شارق - سرای محله دهقان - سرای محله نظام‌آباد - سرای محله شاهد - بوستان قصر - بوستان شهید آوینی - بوستان سرلشکر مسعود منفردنیا - سرای محله نظام‌آباد - سرای محله ارمنه شمالی و جنوبی - سرای محله خواجه نصیر - سرای محله قصر - سرای محله خواجه نظام غربی - سرای محله کاج - سرای محله سیلان شمالی
۱۴	۸	سرای محله دردشت - سرای محله تهرانپارس - سرای محله تسلیحات - ریا محله وحیدیه - بوستان فدک - بوستان تمدن - بوستان بهارستان - سرای محله مجیدیه - سرای محله هفت‌حوض - سرای محله فدک - سرای محله نارمک - سرای محله مدائن - سرای محله زرکش - سرای محله لشکر
۵	۱۲	سرای محله آبشار - سرای محله تختی - سرای محله امامزاده یحیی - بوستان زندگی - بوستان بهاران
۳	۱۳	بوستان پیروزی - سرای محله صفا - بوستان ورزش
۱۲	۱۴	بوستان سهند - بوستان نارنج - بوستان زیتون - سرای محله جوادیه - سرای محله دلگشا - سرای محله شهدای گمنام - سرای محله قیام - سرای محله ابودر - سرای محله صد دستگاه - بوستان جهان پناه - سرای محله عارف - سرای محله حسین‌آباد دولاب
۱۲	۱۵	بوستان ولیعصر - بوستان وفا - بوستان فجر - بوستان والفجر - بوستان بعثت - پارک فدائیان اسلام - بوستان طیب - بوستان پرستو - بوستان سروناز - بوستان خداکر - سرای محله طیب - بوستان شهدای گمنام

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir